

Tehniline kirjeldus I osa

Lastekaitsetöötajate täienduskoolitused „Erivajadusega laps ja erivajadusega lapsevanem lastekaitsetöös“ ning „Piirid, pühendumus ja professionaalsus lastekaitsetöös“

Sotsiaalkindlustusamet korraldab täienduskoolitusi lastekaitsetöötajatele lastekaitseseaduse § 15 lõige 3 punkti 4¹ alusel. 2024. aastal loodi e-kursus „[Lastekaitsetöö põhialused](#)“, mis annab lastekaitsetöötajatele vajalikud baasteadmised ja -oskused laste õiguste ja heaolu tagamiseks. Kursusel käsitletakse ka lapse ja vanemate kaasamise ning kontakti loomise olulisust, juhtumikorralduse etappe, traumakogemuse ja kiindumussuhte mõju lapse arengule ning lahenduskeskse praktika põhimõtteid.

Käesoleva täienduskoolitusega soovime anda lastekaitsetöötajatele teadmised erinevate erivajadustega lastega kontakti loomisest, abivajaduse hindamisest ja nendega suhtlemisest. Samuti erivajadustega lapsevanematega kontakti loomisest, nende erivajaduse mõjust vanemlusele, toe vajadustest ning nendega suhtlemisest.

Hange hõlmab:

- a) terviklikku täienduskoolituse väljatöötamist (õppekava ja koolitusprogramm, sh täienduskoolituse sisu, õppemetoodika, õppe hindamiskriteeriumid ja õppematerjalid);
- b) hanke alusdokumentidele vastavate täienduskoolituste läbiviimist.

Hange on jaotatud kaheks osaks – täienduskoolitus „Erivajadusega laps ja erivajadusega lapsevanem lastekaitsetöös“ (I osa) ning täienduskoolitus „Piirid, pühendumus ja professionaalsus lastekaitsetöös“ (II osa). Pakkuja võib esitada pakkumuse kas ühele osale või mõlemale osale.

Hanget rahastatakse perioodil 01.06.2024-31.05.2028 ellu viidava Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetusmeetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“ programmikomponendi „Sotsiaalvaldkonna spetsialistide tasemeõppe ja kvalifikatsiooni kaasajastamine ning koolitus- ja tugisüsteemi arendamine“ tegevuste rakendamise tingimuste vahenditest ja vajadusel riigieelarvest.

1. Eesmärk ja sihtgrupp

Eesmärk:

Hanke eesmärgiks on nõuetekohase täienduskoolituse „Erivajadusega laps ja erivajadusega lapsevanem lastekaitsetöös“ välja töötamine ja läbiviimine.

Täienduskoolituse läbinu omandab teadmised erivajadusega lastega kontakti loomisest, nende abivajaduse hindamisest ning lapse arvamuse välja selgitamisest. Samuti saab õppija teadmised erivajaduse mõjust vanemlusele ning oskused arvestada sellega lapse abivajaduse hindamisel ja sobiva toe kavandamisel. Lisaks omandab õppija teadmised ja põhimõtted toimiva koostöösuhte loomiseks erivajadusega lapsevanemaga.

Sihtgrupp:

Peamiseks sihtgrupiks on kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajad ja lastekaitsevaldkonna juhid. Lisaks osalevad täienduskoolitustel Sotsiaalkindlustusameti spetsialistid, kes nõustavad või teevad koostööd kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajatega, ning teised laste ja peredega töötavad spetsialistid, kes on lastekaitsetöötajate võrgustikupartnerid (sotsiaalvaldkonnas, hariduses, meditsiinis, korralduslikes vms).

Täienduskoolitusel osalejate varasem taust ja töökogemus võib olla erinev – sihtrühmas on nii alustavaid spetsialiste kui ka pikaajalise kogemusega lastekaitsetöötajaid. Täienduskoolitus peab toetama tõhusalt kõigi, ka pika töökogemusega osalejate, professionaalset pädevust.

2. Täienduskoolituse sisu ja tehnilised nõuded

2.1. Täienduskoolituse teemad

Täienduskoolitusel käsitletakse vähemalt järgmisi teemasid:

- Üldine sissejuhatus teemasse: mis on psüühiline erivajadus (mõisted).
- Ülevaade enamlevinud diagnoosidest, häiretest.
- Laste erivajadustest tulenev erisus kontakti loomisel, abivajaduse hindamisel, lapse arvamuse väljaselgitamisel. Millega arvestada erinevate diagnoosidega laste puhul. Suurem tähelepanu käitumuslike ja psüühiliste eripäradega lastele (millega peaks lastekaitse arvestama).
- Kuidas suhelda vaimse alaarenguga lapsega; millega arvestada, kui töötad käitumishäiretega ja/või suitsidaalse lapsega.
- Fetaalse Alkoholi Sündroomiga (FAS) laste eripärad.
- Kuidas psüühiline erivajadus mõjutab lapsevanema igapäevaelu ja võimet hoolitseda lapse eest. Oluline on käsitleda haiguse prognoosi ja kulgu ning erisusi väikese lapse eest hoolitsemisel ja pikaajalises perspektiivis (kui laps on nt teismeline).
- Kuidas hinnata lapse heaolu, arvestades lapsevanema erivajadust (sh haiguse prognoosi).
- Millised on (enamlevinud) erivajadusega lapsevanema aitamise võimalused ja piirid (arvestades, et keskmis on lapse heaolu) lastekaitsetöötaja vaates.
- Kuidas erineva (enamlevinud) erivajadusega lapsevanematega kontakti saavutada.
- Kohandatud suhtlemistehnikad ja toetamismeetodid, mis arvestavad lapsevanema erivajadust, praktilised näpunäited lastekaitsetöötajale.
- Lapse turvalisuse tagamine: kuidas saab lastekaitsetöötaja olla valmis ohuolukordadele reageerimiseks, turvaplaani olemasolu, milline võiks olla koostöö raviarstiga, perearstiga.
- Kuidas toime tulla varjatud diagnoosiga lapsevanematega ja neid lapse heaolu silmas pidades koostööle saada (nt nartsissistid).

2.2. Täienduskoolituse õpiväljundid

Täienduskoolitusel osalenu:

- mõistab, kuidas kontakti luua erinevate erivajadustega lastega, nende arvamust välja selgitada, nende abivajadust hinnata ja vajadustele vastavaid tegevusi planeerida;
- saab aru, kuidas erinevad erivajadused mõjutavad vanemlust noorema ja vanema lapse puhul ning kuidas seda arvestada lapse abivajaduse hindamisel ja tema eest hoolitsemiseks toe pakkumisel;
- mõistab, kuidas luua toimiv koostöösuhe erivajadusega lapsevanemaga.

Antud õpiväljundite ja teemade valik on miinimum. Täitja võib omalt poolt pakkuda täiendavaid teemasid ja õpiväljundeid, kui need aitavad kaasa täienduskoolituse eesmärgi saavutamisele ja on realistlikud antud ajaraami sees käsitleda.

2.3. Täienduskoolituse õppematerjalid

Täienduskoolituse läbiviimiseks loob Täitja õppematerjalid – põhjaliku esitluse (nt MS Powerpoint) või esitluse ja töövihiku/töölehed. Kui slaidid on põhjalikud, piisab ainult esitlusest.

Õppematerjalide koostamisel tuleb kasutada projekti logo ja viidata Šveitsi-Eesti koostööprojekti rahastamise allikale. Täpsed viitamisjuhised, sh logo, annab Tellija Täitjale peale lepingu sõlmimist. Täitja esitab välja töötatud õppematerjalid meili teel Tellija kontaktisikule hiljemalt viis tööpäeva enne täienduskoolituse toimumist. Tellija tagasisidet õppematerjalide vormistuse osas (logod, kirjavead jne) tuleb arvesse võtta ja teha materjalides vastavalt tagasisidele muudatusi hiljemalt täienduskoolituse toimumise ajaks.

2.4. Nõuded täienduskoolitusele ja selle läbiviimisele

2.4.1. Täitja loob koostöös Tellijaga õppekava ja koolitusprogrammi. Lõplik õppekava koostatakse Täitja ja Tellija koostöös. Tellija võib küsida selgitusi Täitja õppekava projektis valitud teemade ja meetodite osas, anda suuniseid õppeprotsessi ja materjalide ning täienduskoolituse sisu ja korralduse osas.

- 2.4.2. Täitja valmistab täienduskoolituse ette ja viib selle läbi vastavalt SKA kinnitatud õppekavale ja sellega kooskõlas olevale koolitusprogrammile. Juhul, kui Täitja ei vii täienduskoolitust läbi vastavalt kokku lepitud õppekavale ja ei tee praktikas parandusi, kui Tellija sellele viitab, on Tellijal õigus leping lõpetada.
- 2.4.3. Koolitusprogrammi koostamisel ja teemade/meetodite valikul peab arvestama täienduskoolituse praktilise suunitlusega ehk täienduskoolitus peab andma lastekaitsetöötajatele lisaks teoreetilistele teadmistele ka praktilisi lähenemisi, tööriistu ja oskusi enda töö tegemiseks. Täienduskoolituse õppemeetodid peavad olema valitud selliselt, et need aitavad saavutada valitud õpiväljundeid ja ka hinnata koolituse käigus õpiväljundite saavutamist osalejate poolt.
- 2.4.4. Tellija ei taga koolitajale täienduskoolituste läbiviimiseks arvutit.
- 2.4.5. Tellijal on õigus korraldada koolitajaga vajadusel eelkohtumine veebis enne koolitusperioodi algust, et täpsustada täienduskoolituse õppekava, koolituspäeva korralduslikke küsimusi ning ootusi. Koolitusperioodi jooksul võib Tellija alata ka vahekohtumisi, et arutada korralduslikke küsimusi, saada ja anda tagasisidet ning teha vajalikke muudatusi.
- 2.4.6. Tellija kogub täienduskoolitusel osalejatelt tagasiside pärast täienduskoolituse toimumist ning edastab selle koolitajale vajadusel koos ettepanekutega koolitusprogrammi täiendamiseks või muutmiseks.
- 2.4.7. Tellija väljastab tunnistuse igale täienduskoolituse läbinud osalejale, kes on läbinud kõigi õpiväljundite saavutamise hindamise. Juhul, kui osaleja ei läbinud kõigi õpiväljundite hindamist, väljastab Tellija talle osalemise tõendi.

3. Täienduskoolituse maht, aeg ja koht

- 3.1. Koolitus on kahepäevane ja maht kokku on 14 akadeemilist tundi.
 - 3.1.1. Täitja kujundada on, kas koolituspäevad on järjestikused või eraldi päevad (nt nädalase vahetusega).
- 3.2. Ühe koolitusgrupi suurus on kuni 25 osalejat.
- 3.3. 2026. aastal korraldatakse täienduskoolitus kuni kolmele koolitusgrupile. Tellijal on õigus kokkuleppel Täitjaga tellida veel kuni kolm lisa täienduskoolitust sama hinnaga 2027. aastal, tingimusel, et eelarvelised vahendid seda võimaldavad.
- 3.4. Tellija korraldab koolitusgruppide komplekteerimise ja koolituspäevadel osalejate registreerimise. Tellijal on õigus jätta koolitus ära, kui grupp ei täitu andes sellest Täitjale teada hiljemalt üks nädal enne koolituse algust.
- 3.5. Täienduskoolituste toimumise ajal toetab koolitajat koha peal SKA peaspetsialist (tehnilise toe korraldamine, osalejate registreerimine, osalejatega suhtlus jms).
- 3.6. Koolitused toimuvad kontaktkoolitusena. Toimumiskoha ja toitlustuse eest vastutab Tellija.
- 3.7. Koolitused toimuvad kas Tallinnas või Tartus. Täpsed toimumiskohad selguvad peale lepingu sõlmimist.
 - 3.7.1. Kui 2027. aastal tellitakse lisa täienduskoolitusi, siis ühe koolitusgrupi toimumiskohaks on mõni muu asukoht (näiteks Jõhvi või Rakvere).
- 3.8. Täienduskoolitused toimuvad eeldatavalt perioodil august 2026 kuni detsember 2027. Täpsed kuupäevad lepatakse Täitjaga kokku peale lepingu sõlmimist.
- 3.9. Koolituste eeldatav ajakava on järgmine:

Koolitusgrupp	Toimumiskoht	Eeldatav toimumisaeg*
Esimene grupp 2026	Tallinn	Augusti teine pool - september
Teine grupp 2026	Tartu	September-oktoober
Kolmas grupp 2026	Tallinn	Oktoober-november

* Hankijal on õigus täienduskoolituste eeldatavat toimumisaega muuta. Peamiseks muutmise põhjuseks on koolitusgrupi mittetäituvus või koolitusel osalejate/koolitaja haigestumine. Muutmisel lepivad osapooled omavahel kokku.

4. Keskkonnahoidlikud tingimused

- 4.1. Tellija ja Täitja vahelised töökoosolekud viiakse läbi võimaluse korral veebi vahendusel, et vähendada eelkõige liigsest transpordikasutusest tulenevat süsiniku jalajälge.

- 4.2. Täitja peab vältima tarbetut dokumentide välja trükkimist ning võimalusel eelistama digitaalsel kujul olevaid materjale.
- 4.3. Täitja poolt digitaalsel kujul edastatavad materjalid peavad olema salvestatud ja edastatud optimaalse mahuga, et vältida otstarbetult suuri andmefailide ning seega vähendada digireostust.
- 4.4. Lepingu täitmise järgselt kustutatakse üleliigsed digimaterjalid, näiteks mustandfailid, säilitamiseks mittevajalikud töödokumendid jms, kuna IT-serverites failide otstarbetu hoidmine on keskkonda kurnava mõjuga ning suurendab digireostust.

5. Nõuded koolitajale

Arvestades teenuse iseloomu ning seotust laste heaolu valdkonnaga, tagab Täitja teenuse osutamisel meeskonnaliikmed, kes ei ole toime pannud süütegu alaealise vastu ega isikuvastast süütegu ning kelle suhtes ei ole teenuse osutamise ajal pooleli menetlust nimetatud süütegudega seoses.

5.1. Haridus:

- 1) Koolitajal peab olema magistrikraad psühhiaatria või vaimse tervise õenduse valdkonnas – meditsiini õppekavarühmas meditsiini õppekavagrupis - või tervishoiu õppekavarühmas õenduse ja ämmaemanduse õppekavagrupis.

VÕI

- 2) Magistrikraad psühholoogia valdkonnas – psühholoogia õppekavarühmas psühholoogia õppekavagrupis ja lisaks kliinilise psühholoogi kutsetunnistus.

Õppekavagruppi kuuluvate õppekavarühmade info on leitav Vabariigi Valitsuse 11. juuli 2019. a määruse nr 62 „Kõrgharidusstandard” Lisast 3.

- 5.2. Koolitajal peab olema kogemus hankeesemega samaväärsete täienduskoolituste väljatöötamisel ning läbiviimisel – vähemalt kolme koolituse läbiviimine viimase viie aasta jooksul.

Samaväärseks täienduskoolituseks loetakse koolitust, mis käsitleb tööd erivajadustega lastega ja/või täiskasvanutega, kes on lapsevanemad.

Arvesse lähevad koolitused, mille maht on vähemalt kuus akadeemilist tundi ja mis vastavad täiskasvanute koolituse seaduse (TäKS) nõuetele (täienduskoolitusi, mis on kinnitatud õpiväljundipõhise õppekava ja õppekorralduse aluste kohaselt).

- 5.3. Koolitajal peab olema praktiline töökogemus klienditöös haridus-, sotsiaal- või tervisevaldkonnas – vähemalt kahe aasta pikkune kogemus viimase viie aasta jooksul.